

**KUNGÄLVS
KOMMUN**

Våld i nära relationer

Anvisning

Diarie-/dokumentnummer: KS2023/2767

Beslut: Förvaltningsledningen 2023-12-12

Ersätter tidigare beslut Förvaltningsledningen Kungälv kommun 2022-01-10

Giltighetstid: 2023-12-01 t.o.m. 2025-12-31

Dokumentansvarig: Sektorchef Trygghet och Stöd

Senast uppdaterad av: Johan Sjöholm och Annelie Svantesson

Innehållsförteckning

1. Inledning.....	3
2. Relation till andra styrdokument.....	4
3. Syfte.....	4
4. Mål och viljeinriktning.....	4
5. Ansvar.....	4
Socialtjänsten.....	4
Förskola och skola.....	5
Hälsa- och sjukvården.....	5
Polis.....	5
Civilsamhälle.....	5
Anmälan till socialtjänst.....	6
6. Styrning.....	7
Styrgrupp.....	7
Sektorchef Bildning och Lärande samt Trygghet och Stöd.....	7
Kommunövergripande samordnare våld i nära relationer.....	7
Kommunövergripande nätverk våld i nära relationer.....	8
7. Uppföljning.....	8
8. Bilaga.....	8
Förebyggande.....	9
Tidig upptäckt.....	9
Stödjande samtal.....	10

1. Inledning

Våld i nära relationer är ett omfattande folkhälso- och samhällsproblem, en jämställdhetsfråga och ett allvarligt brott som medför stora konsekvenser för individer, relationer och för samhället. Våldet orsakar psykiskt och fysiskt lidande för våldsutsatta och leder till höga kostnader för den enskilde och samhället. Våld i nära relationer förekommer i alla former av relationer, oavsett kön, ålder, religiös tillhörighet, kultur, etnicitet och sexuell identitet eller könsöverskridande identitet eller uttryck. I en klar majoritet av fallen är män gärningspersonen och just mäns våld mot kvinnor är ett omfattande strukturellt samhällsproblem.

För ett effektivt arbete mot våld i nära relation och hedersrelaterat våld och förtryck behöver flera aktörer i samhället samordna sina insatser för att bekämpa våldet. Arbetet på lokal nivå är helt avgörande för att våld i nära relationer ska upptäckas och för att de som utsätts eller riskerar att utsättas ska få välfungerande skydd och stöd.

Kungälv kommunens arbete utgår från den nationella strategin för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor. Strategin innehåller fyra vägledande målsättningar:

- Ett utökat och förebyggande arbete mot våld.
- Förbättrad upptäckt av våld och starkare skydd och stöd för våldsutsatta kvinnor och barn.
- Effektivare brottsbekämpning.
- Förbättrad kunskap och metodutveckling.¹

I Socialstyrelsen föreskrifter och allmänna råd om våld i nära relationer (HSLF-FS 2022:39) finns bestämmelser och vägledning för socialtjänstens och hälso- och sjukvårdens arbete. Utifrån 2 kap. Socialnämndens ansvar för planering och styrning:

- **1 §** Socialnämnden ska fastställa mål för arbetet med våldsutsatta, barn som bevittnat våld och våldsutövare samt beskriva när och hur målen ska uppnås.
- **2 §** Socialnämnden ska fastställa var i verksamheten ansvaret ska ligga för att utreda, fatta beslut i och följa upp ärenden som gäller våldsutsatta, barn som bevittnat våld och våldsutövare.

Våld i nära relationer Handbok för socialtjänsten, hälso- och sjukvården och tandvården syftar främst till att stödja tillämpningen av HSLF-FS 2022:39 och det övriga regelverk som gäller för socialtjänstens, hälso- och sjukvårdens och tandvårdens arbete med våld i nära relationer.

¹ SKR (2016/17:10) En nationell strategi för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor

2. Relation till andra styrdokument

Enligt kommunfullmäktiges långsiktiga program kring social hållbarhet ska Kungälv kommun motverka våld i nära relationer samt hedersrelaterat våld (KS2019/0202). Inriktning preciseras i planen Trygg i Kungälv (KS2023/1562).

Till anvisning kopplas även förvaltningens rutin hedersrelaterat våld och förtryck i samverkan skola och socialtjänst.

3. Syfte

Syftet med anvisningen är att utifrån Socialstyrelsen föreskrifter och allmänna råd om våld i nära relationer (HSLF-FS 2022:39), Handbok Våld i nära relationer för socialtjänsten, hälso- och sjukvården och tandvården samt program social hållbarhet och plan Trygg i Kungälv öka samordning, effektivisering och kvalitetshöjning av arbetet med våld i nära relationer

4. Mål och viljeinriktning

För att kunna bekämpa våld krävs det kunskap, men också en samsyn mellan kommunens verksamheter vad gäller uppgifter och förväntningar. Denna samsyn bör även innefatta hälso- och sjukvården, polisen och civilsamhällets krafter som deltar i den offentliga sektorns strävan att motverka våld i nära relation.

5. Ansvar

Socialtjänsten

I Socialstyrelsen föreskrifter och allmänna råd om våld i nära relationer (HSLF-FS 2022:39) och i den kompletterande handboken Våld – handbok om socialtjänstens och hälso- och sjukvårdens arbete med våld i nära relationer finns bestämmelser och vägledning för socialtjänstens och hälso- och sjukvårdens arbete. Utifrån 2 kap. Socialnämndens ansvar för planering och styrning:

- **1 §** Socialnämnden ska fastställa mål för arbetet med våldsutsatta, barn som bevittnat våld och våldsutövare samt beskriva när och hur målen ska uppnås.
- **2 §** Socialnämnden ska fastställa var i verksamheten ansvaret ska ligga för att utreda, fatta beslut i och följa upp ärenden som gäller våldsutsatta, barn som bevittnat våld och våldsutövare.

I Kungälv kommun ansvarar sektor Trygghet och Stöd för att utreda, fatta beslut i och följa upp ärenden som gäller våldsutsatta, barn som bevittnat våld och våldsutövare.

Förskola och skola

Enligt skollagen (SFS 2010:800) har skolan ett ansvar för att bedriva ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling. Vidare har skolan en skyldighet att arbeta förebyggande för att förhindra att kränkande behandling sker (2010:800, 6 kap. 6 - 7§). I skollagen står det också att alla elever ska garanteras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero (2010:800, 5 kap. 3§). Förskolan och skolan ska samverka med socialtjänsten. Förskola och skola har anmälningsskyldighet till socialtjänsten enligt 14 kap 1§ socialtjänstlagen om misstanke finns om att ett barn far illa exempelvis utsätts för våld, upplever våld, utsätts för hedersrelaterat våld och förtryck.

Hälso- och sjukvården

Målet för hälso- och sjukvården och tandvården är en god hälsa och en vård på lika villkor för hela befolkningen. Hälso- och sjukvården och tandvården ska bedrivas så att den uppfyller kraven på god vård. (2, 2 a och 3 § hälso- och sjukvårdslagen (1982:763), HSL och 2–3 § tandvårdslagen (1985:125, TvL). I hälso- och sjukvårdens ansvar ingår att se till att den som söker hälso- och sjukvårdens tjänster, men som också behöver annat stöd, blir hänvisad till det eller de organ som har kompetens och resurser för uppgiften.

Det är av stor vikt att hälso- och sjukvården för noggrann dokumentation då detta bland annat är en förutsättning för korrekt rättsintyg vid misshandel. Det är framför allt vårdcentralerna, akutmottagningarna samt kvinnoklinikerna som på ett tidigt stadium kommer i kontakt med våldsutsatta. Vårdgivaren ska samverka med andra myndigheter och har en skyldighet att anmäla till socialtjänsten om misstanke finns om att barn utsatts för våld eller upplevt våld. Även vuxnas behov ska beaktas.

Polis

Polisen har omfattande skyldigheter gentemot personer som utsatts för brott. Polisen ansvarar för att planera och genomföra förhör och andra utredningsåtgärder, samt att samla in bevismaterial. Polisen ska bistå brottsoffret och utreda brottet men även förebygga och förhindra framtida brott. Polisen ansvarar för att skydda hotade personer och kan bistå med olika former av åtgärder för personer med skyddsbehov.

Civilsamhälle

Även civilsamhället omfattas av arbetet mot våld i nära relationer och ses som viktiga aktörer för ett liv fritt från våld. Den verksamhet som genomförs av det civila samhällets aktörer har stor betydelse för att stärka sociala förmågor och upptäcka samt motverka våld i nära relationer. Alla dessa insatser fyller på olika sätt en viktig funktion i samhället och i arbetet för allas jämställdhet och arbetet mot våld i nära relationer.

I samhället finns det bland annat föreningsliv och organisationer som arbetar riktat mot våld i nära relationer och organisationer som arbetar för att minska bruket av alkohol och narkotika som spelar en betydelsefull roll i arbetet mot våld i nära relation. Därtill finns ideella kvinno- och tjejjourer som utför ett betydelsefullt arbete med stöd och skydd till kvinnor som har utsatts för våld. Även trossamfunden och folkbildningen tar ett stort ansvar för social trygghet och dialog mellan människor med olika livsåskådningar.

Anmälan till socialtjänst

Samhället har ett långtgående ansvar för barn som far illa eller riskerar att fara illa. Enligt 14 kap. 1 § första stycket i socialtjänstlagen, SoL, är vissa myndigheter och yrkesverksamma skyldiga att genast anmäla till socialnämnden om de i sina verksamheter får kännedom om eller misstänker att ett barn far illa. Det gäller bland annat myndigheter vars verksamheter gäller barn och unga liksom för socialtjänsten och hälso- och sjukvården. Samma skyldighet gäller även de som arbetar i enskild verksamhet inom dessa områden och har arbetsuppgifter som gäller barn och unga. Exempel på sådana verksamheter kan vara hem för vård eller boende, HVB, och friskolor.

För aktörer som inte har en lagstadgad anmälningsplikt finns den allmänna rekommendationen i 14 kap. 1 c § SoL att var och en som får kännedom om eller misstänker att ett barn far illa bör anmäla detta till socialtjänsten.

Det är viktigt att understryka att man som anmälare inte behöver vara säker på att barnet far illa. Det räcker att man misstänker det för att anmälningskyldigheten och rekommendationen ska gälla. Efter en anmälan är det socialnämnden som ska utreda barnets situation och bedöma behovet av skydd och stöd.

Med anmälningskyldigheten följer en skyldighet att lämna de uppgifter som kan vara av betydelse för nämndens utredning. Efter anmälan till socialtjänsten sker följande steg:

- Socialtjänsten bedömer om anmälan ska utredas.
- Socialtjänsten ger stöd och råd samt vid behov säkerhetsplanerar.
- Socialtjänsten bedömer behov av stöd och skydd på kort och lång sikt.
- Socialtjänsten kan skyddsplacera.
- Socialtjänsten samverkar med andra myndigheter.

6. Styrning

Arbetet med i våld i nära relationer förutsätter samverkan mellan Kungälv kommunens olika sektorer, men även strukturerad samverkan med polisen, hälso- och sjukvården och civila samhället.

Styrgrupp

Styrgrupp social hållbarhet har kommunövergripande ansvar för den strategiska styrningen kring våld i nära relationer.

Styrgruppen utgår ifrån plan Trygg i Kungälv samt Anvisning våld i nära relationer och med uppdrag att:

- Besluta om revideringar och uppdateringar i Anvisning Våld i nära relationer.
- Beslut om kommunövergripande aktivitets- och utbildningsplan våld i nära relationer.

Sektorchef Bildning och Lärande samt Trygghet och Stöd

Sektorchef har i uppdrag att:

- Säkerställa att beslutade rutiner/checklistor finns inom respektive verksamhetsområden.
- Återkoppla och förankra aktuellt arbete till respektive sektorledning

Kommunövergripande samordnare våld i nära relationer

Kommunövergripande samordnare har i uppdrag att:

- Sammankalla och utveckla kommunövergripande nätverk våld i nära relationer.
- I dialog med nätverket ta fram förslag till revidering av anvisning våld i nära relationer och lyfta in dessa till styrgruppen.
- I dialog med nätverket kartlägga utbildningsbehov och lyfta in dessa till styrgruppen.
- Rapportera aktuella insatser och statistik utifrån uppföljning plan Trygg i Kungälv.
- Sammankalla årligt uppföljningsmöte med Kompetenscentrum om våld i nära relationer samt Regionalt stödcentrum heder.
- Ansöka och återredovisa nationella stimulansmedel våld i nära relationer.
- Delta i länsstyrelsens nätverk Våld i nära relationer.
- Vara stöd till respektive sektor vid framtagande av rutiner och checklistor.

Kommunövergripande nätverk våld i nära relationer

År 2000 startade kommunövergripande nätverk Våld i nära relationer inom folkhälsoarbetet med syfte att upprätta en gemensam handlingsplan, skapa samverkan mellan berörda aktörer samt via utbildning öka kunskapen om mekanismer och konsekvenser av våld i nära relationer. Gruppen består av representanter från:

- Kungälv kommun: skola, socialtjänst, säkerhet och kultur.
- Hälso- och sjukvård: Kungälv sjukhus, primärvården och ungdomsmottagningen.
- Polis
- Civilsamhället: Brottsofferjouren Storgöteborg, Tjejjouren Väst, Kvinnojouren Vändpunkten, Svenska Kyrkan, Rädda Barnen och Zonta.

Nätverkets uppdrag är att:

- Kartlägga utbildningsbehov och lyfta in dessa till styrgruppen.
- Uppdatera information och vad som sker inom respektive verksamhetsområde. Se bilaga 8
- Ta fram förslag till revidering av anvisning våld i nära relationer.
- Utbyta lägesbilder.

Samman kallade: Kommunövergripande samordnare Våld i nära relationer

Arbetsform: Nätverket träffas två gånger per termin.

7. Uppföljning

Inom ramen för Plan Trygg i Kungälv sker årlig uppföljning av de olika insatser och aktiviteter som finns i planen.

Anvisningen kommer revideras utifrån ny lagstiftning samt vid förändring av arbetssätt inom förvaltningen.

8. Bilaga

Kungälv kommunövergripande nätverk kring våld i nära relationer har sammanställt en kartläggning som beskriver hur olika aktörer arbetar med våld i nära relationer utifrån temana; förebyggande, tidig upptäckt, stödjande samtal och akut hantering.

Förebyggande

Insats	Aktör i nätverket
Kampanjer En vecka fri från våld och 16 dagar fritt från våld	Zonta, biblioteket och gymnasiet
Kampanjer utifrån samt olika förebyggande insatser mot ungdomar.	Rädda Barnen
Huskurage är en våldspreventiv metod för att förebygga, förhindra och stoppa mäns våld mot kvinnor och våld mot närstående. Metoden innebär att kunskap om våld och civilkurage ökar för att få fler att agera vid oro för att någon far illa i sitt hem.	Polis och Säkerhetsenheten Kungälv kommun
Attityd- och värderingsarbete kring våldsprevention.	Grundskolan/gymnasiet Kungälv kommun
Rutiner kring tidigt upptäckt med uppföljande samtal med vårdnadshavare.	Grundskolan/gymnasiet Kungälv kommun
Attityd och värderingsarbete kring våldsprevention	Trygga Ungdomsmiljöer Kungälv kommun
Systematiska utbildningsinsatser mot personal utifrån samverkansavtal med Kompetenscentrum om våld i nära relationer (f.d. Dialoga).	Kompetenscentrum om våld i nära relationer erbjuder kompetenshöjande aktiviteter inom området våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck. Kungälv kommun har samverkansavtal med Kompetenscentrum om våld i nära relationer.
Föreläsningar och utåtriktade insatser kring våld i nära relationer	Hälsofrämjande och förebyggande enheten
Information kring befintligt stöd via uppdaterad information på hemsidan samt framtagande av tryckfoldrar.	Folkhälsan, säkerhetsenheten samt hälso-och främjande förebyggande enheten Kungälv kommun
Systematiska utbildningsinsatser inom hälso- och sjukvården	Västra Götalandsregionens kompetenscentrum om våld i nära relationer.

Tidig upptäckt

Insats	Aktör i nätverket
Screening i samband med elevhälsosamtal	Grundskolan och gymnasiet
Lokal rutin utifrån regional medicinsk riktlinje Våld i nära relationer kring att fråga på rutin vid alla åldrar.	Primärvården

Frågar rutinmässigt både barn och föräldrar i samband med nybesök.	Familjehuset Klippan
SEXIT som är en metod som syftar till att unga som är sexuellt risktagande eller utsatta och/eller personer med erfarenhet av våld, ska identifieras och erbjudas relevant vård och stöd.	Ungdomsmottagningen
Frågar rutinmässigt vid nybesök	Psykiatriska mottagningen, Barn och ungdomspsykiatri, Familjehuset Klippan och Habiliteringen
Screening Freda-kortfrågor inom socialtjänsten	Myndighet socialtjänsten

Stödjande samtal

Insats	Aktör i nätverket
Motiverande samtal i akutsituation och utredning.	Socialtjänst myndighet Kungälv kommun
Samtalsstöd till våldsutövare och våldsutsatt.	Krismottagningen Kungälv kommun
Samtalsstöd per telefon för våldsutsatta.	Kvinnojouren Vändpunkten
Samtalsstöd till anhörig som ibland är utsatta för våld. Motivera och informera om var stöd finns.	Anhörigstödet
Självvårdssamtal till våldsutövare och våldsutsatt. Motivera och informera om var stöd finns.	Diakoner Svenska kyrkan
Information om rättsprocessen. Stöd/närvara vid rättegång. Information om ekonomisk ersättning och skadestånd. Stöd vid myndighetskontakter. Hänvisa till annan aktör t ex psykolog, sjukvården m fl.	Brottsofferjouren Storgöteborg
Motivera och informera om var stöd finns. Om psykisk ohälsa föreligger ges behandlande insatser.	Kuratorer och psykologer primärvården
Stödgrupp för barn och ungdomar som upplevt och bevittnat våld.	Utförarenheten Kungälv kommun
Traumabehandling för barn och unga.	Barn och ungdomspsykiatri
Stödjande samtal barn och unga som bevittnat eller utsatts för våld.	Elevhälsan

Stödsamtal för ungdomar upp till 25 år som bevittnat eller utsatts för våld.	Ungdomsmottagningen
Råd och stöd för barn och unga utifrån krisreaktioner samt stabilisering vid lindriga trauman.	Familjehuset Klippan
Digitalt forum där unga kan få stöd kring våld i nära relationer.	Tjejjouren Väst